

Bibliografia

Poziom I

1. Czym jest przywództwo?

- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s. 21.
- R.W. Griffin: Podstawy zarządzania organizacjami; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 491–492.

2. Jakie definicje przywództwa prezentuje literatura przedmiotu?

- J. Adair: Anatomia biznesu. Przywództwo, Wydawnictwo Studio Emka, Warszawa 2000, s. 96.
- M. Armstrong: Jak być lepszym menedżerem, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1997, s. 225–226.
- J. Adair: Rozwijanie umiejętności przywódczych, Wolters Kluwer business, Kraków 2007, s. 36.
- L. Kanarski: Między teorią a praktyką przewodzenia, Wyd. Klio, Warszawa 1996 [w:] A. Wajda: Osobowość przywódcy, style przewodzenia [w:] W. Bańka (red.): Wymiary przywództwa w organizacji w XXI w., Wydawnictwo Naukowe Novum, Płock 2004, s. 114–115.
- G. Yukl: Leadership In Organizations, 6th ed, Pearson Prentice Hall, s. 8. – przekład własny.
- A. Wajda: Osobowość przywódcy, style przewodzenia [w:] W. Bańka (red.): Wymiary przywództwa w organizacji w XXI w., Wydawnictwo Naukowe Novum, Płock 2004, s. 113.

3. Co stanowi atrybut przywódcy?

- P.F. Drucker: Wstęp [w:] F. Hesselbeina (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1998, s.14.
- H. Mintzberg: Praca menedżera – fakty i mity, Harvard Business Review, lipiec-sierpień 1975, [w:] Harvard Business School Press, Przywództwo, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2005, s. 21–22.
- L.R. Bittel: Krótki kurs zarządzania; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 172.

4. Jak kształtowały się oczekiwania wobec przywódców w świetle ewolucji teorii zarządzania?

- B.R. Kuc: Od zarządzania do przywództwa, Wydawnictwo Menedżerskie PTM, Warszawa 2006, s. 369.
 - M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 25, 35.
- 5. Jakie umiejętności menedżerskie determinowały sukces na przełomie XX i XXI w.?**
- A. Wojtczuk-Turek: Badania nad kompetencjami menedżerów. Przegląd problemów i kierunków [w:] S. Konarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 107.
 - W. Małota: Jak z menedżera stać się przywódcą? Poradnik dla menedżerów i coachów, Difin, Warszawa 2012, s. 81–103.
 - I. Majewska- Opiełka: Umysł lidera, Wydawnictwo Medium, Konstancin-Jeziorna 1998, s. 211.
- 6. Dlaczego autorytet formalny to już za mało?**
- A. Niemczyk, W. Grzesik, A. Niemczyk: Książka dla skutecznych szefów, Helion, Gliwice 2008, s. 329–343.
 - Portret menedżera jutra – Przegląd prasy zagranicznej, „Personel i Zarządzanie” 8/2004.
 - Słownik języka polskiego, hasło „autorytet” <http://sjp.pl/autorytet> (25.08.2014).
- 7. Jakie są oczekiwania wobec współczesnych przywódców organizacyjnych?**
- M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 25, 35.
 - B. Kożusznik: Regulowanie wpływu kierowniczego. Koncepcja świadomego osłabiania wpływu – deinfluentyzacji [w:] B. Kożusznik (red.): Zarządzanie kapitałem ludzkim wobec wejścia Polski do Unii Europejskiej. Wybrane problemy, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2005, s. 121.
 - P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 95.
 - Portret menedżera jutra – Przegląd prasy zagranicznej, „Personel i Zarządzanie” 8 (173) sierpień 2004.
- 8. Dlaczego pojęcia menedżer i lider są często mylone?**
- M. Kwarcia: Jaka jest różnica między liderem a menedżerem, „Personel i Zarządzanie”, 2 (179) luty 2005, s. 83–85.
 - <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/sekcja-dossier/urodzeni-przywodcy,570,1> (06.08.2014).
 - D. Gach, A. Pietruszka-Ortyl: Przywództwo i style kierowania [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s. 205–214.
 - I. Majewska-Opiełka: Umysł lidera, Wydawnictwo Medium, Konstancin-Jeziorna 1998, s. 20–23.

9. Jaka jest różnica między przywództwem a zarządzaniem?

- R.W. Griffin: Podstawy zarządzania organizacjami, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 37.
- L.R. Bittel: Krótki kurs zarządzania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 187.
- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 94.
- M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 29, 32–33.

10. Czy menedżer musi być przywódcą?

- J.C. Maxwell: Być liderem. Ponadczasowe zasady przewodzenia grupom i organizacjom, Wydawnictwo Medium 2007, s. 12.
- J.P. Kotter: Co tak naprawdę robią przywódcy [w:] Przywództwo, Harvard Business School Press, Gliwice 2005, s. 46–47.
- M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 32–33.
- J.F. Bolt: Kształtowanie trójwymiarowych przywódców [w:] F. Hesselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1997, s. 172–173.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 14–18.
- I. Majewska-Opiełka: Umysł lidera, Wydawnictwo Medium, Konstancin-Jeziorna 1998, s. 170.

11. Czy przywódcą trzeba się urodzić?

- E. Aronson, T.D. Wilson, R.M. Akert: Psychologia społeczna. Serce i umysł, Zysk i S-ka Poznań 1997, s. 666.
- J. Urbański: Przywódca w zarządzaniu rozwojem kadr [w:] W. Bańka (red.): Wymiary przywództwa w organizacji w XXI w., Wydawnictwo Naukowe Novum, Płock 2004, s. 49.
- R.St. Bokacki: Leadership Tool Box. Ludzki kontekst przywództwa, Kontekst HR Polska, Warszawa 2009, s. 15.
- L.R. Bittel: Krótki kurs zarządzania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 188.

12. Czy potrzebujemy charyzmatycznych przywódców?

- R. Mrówka: Przywództwo w organizacjach, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 40, 47.
- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s. 119–122.
- B. Mazurek-Kucharska: Kompetencje społeczne we współczesnej psychologii i teorii zarządzania. Przegląd wybranych podejść i problemów, [w:] S. Kanar-

ski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 82–83.

- S. Lachiewicz, A. Zakrzewska-Bielawska: Przywództwo i style kierowania [w:], A. Zakrzewska-Bielawska (red.): Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenie, Wolters Kluwer business, Warszawa 2012 s. 406.

13. Jak zachowują się skuteczni przywódcy?

- J. Stoner (red.): Kierowanie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 1997, s. 389–390.
- P. Cardona, P. Garcia-Lombardia: Jak rozwijać kompetencje przywódcze, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s.44–45.
- K. Blanchard, M. Blanchard i inni: Przywództwo sytuacyjne SLII: koncepcja integrująca [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s.75–85.

14. Co na temat stylu zarządzania powinien wiedzieć przywódca?

- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s.19–27.
- K. Blanchard, M. Blanchard i inni: Przywództwo sytuacyjne SLII: koncepcja integrująca [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s.75–85.
- M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 56–59.
- H. Steinmann, G. Schreyogg: Zarządzanie. Podstawy kierowania przedsiębiorstwem: koncepcje, funkcje, przykłady, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2001, s. 398.

15. W jakich sytuacjach należy koncentrować się na zadaniach, a w jakich na ludziach?

- L. Kanarski: Przywództwo we współczesnych organizacjach, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2005, s. 59–63.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s.19–27.
- P. Cardona, P. Garcia-Lombardia: Jak rozwijać kompetencje przywódcze, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s.45–47.

16. Jak dostosować styl przewodzenia do potrzeb i oczekiwań podwładnych?

- J. Stoner (red.): Kierowanie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 1997, s. 398–400.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 34–35.
- K. Blanchard, M. Blanchard i inni: Przywództwo sytuacyjne SLII: koncepcja integrująca [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s.75–85.

- K. Obłój-Mikroszkółka zarządzania, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1994, s.130.

17. Jak wybrać styl przewodzenia, by osiągnąć najlepsze wyniki?

- J. Stoner (red.): Kierowanie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 1997, s. 390–393.
- R. Mrówka: Przywództwo w organizacjach, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 29.
- O. Rzycka: Menedżer coachem, Oficyna Wolters Kluwer business, Wydanie II, Warszawa 2012, s.115

18. Jaka jest różnica między przywództwem transakcyjnym a transformacyjnym?

- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 45–47.
- A. Poczowski: Zarządzanie zasobami ludzkimi, PWE, Warszawa 2003, s. 231.
- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s.123–126.
- D. Gach, A. Pietruszka-Ortyl: Przywództwo i style kierowania [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s. 225– 227.

19. Jakie istnieją typy przywództwa?

- J.C. Maxwell: Być liderem. Ponadczasowe zasady przewodzenia grupom i organizacjom, Wydawnictwo Medium 2007, s. 9–13.
- E. Czarnecka-Wójcik, M. Wójcik: Władza menedżerska i przywództwo, Wydanie II, Wydawnictwo Śląskiej Wyższej Szkoły Zarządzania, Katowice 2009, s. 24.

20. Kim są superliderzy i na czym polega idea empowermentu i samoprzywództwa?

- C. Manz, H. P. Sims: The new superleadership: leading others to lead themselves, Berrett-Koehler Publishers, 2001, s. 45.
- A. Randolph, K. Blanchard: Kluczem jest empowerment, [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 57.
- S. Fowler, K. Blanchard, L. Hawkins: Samoprzywództwo (self leadership): siła kryjąca się za empowermentem, [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 89–92.
- P.F. Drucker: The Practice of Management, Heinemann, London 1955 [w:] M. Armstrong: Zarządzanie zasobami ludzkimi, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2005, s.531.
- P.F. Drucker: Praktyka zarządzania, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Kraków 1994, s.177.

- B.R. Kuc: Od zarządzania do przywództwa, Wydawnictwo Menedżerskie PTM, Warszawa 2006, s. 372–373.
- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s.144–145.

21. Dlaczego przywódcom grozi potop?

- M. Goldsmith: Pytać, uczyć się, monitorować postępy i rozwijać się [w:] F. Hesselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1997, s. 230–232.
- E. Edersheim: Przesłanie Druckera. Zarządzanie oparte na wiedzy, MT Biznes, Warszawa 2009, s. 32.
- C. Handy: Wiek paradoksu. W poszukiwaniu sensu przyszłości, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1996, s. 29.
- P. Dodd, D. Sundheim: Zarządzaj swoim czasem. 25 sprawdzonych technik, MT Biznes, Warszawa 2009, s. 53–54.

22. Czy istnieje recepta na skuteczne przywództwo?

- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 9, 48–49.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 13.
- R. Grzębowski: Algorytm przywództwa. Wyłanianie liderów w organizacji, „Personel i Zarządzanie” 10(24)/2009, s. 50.

23. Dlaczego niektórzy menedżerowie ponoszą porażki jako przywódcy?

- M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 34.
- G. Królik: Tajemnice przywództwa, „Personel i Zarządzanie” 1/ 2004.

Poziom II

24. Czym różnią się umiejętności od kompetencji?

- A. Rakowska, A. Sitko-Lutek: Doskonalenie kompetencji menedżerskich, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 9–18.
- L.R. Bittel: Krótki kurs zarządzania, Warszawa – Londyn 1998, s. 270.
- S. Kanarski: Wprowadzenie, [w:] S. Kanarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 8.
- J. Penc: Kreatywne kierowanie, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2000, s. 194.
- P. Cardona, P. Garcia-Lombardia: Jak rozwijać kompetencje przywódcze, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s. 36.

25. Na czym polega rozwój kompetencji?

- L. Kanarski: Przywództwo we współczesnych organizacjach, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2005, s. 149.
- S. Thorpe, J. Clifford: Podręcznik coachingu, Rebis, Poznań 2004, s. 27.
- L. Rae: Planowanie i projektowanie szkoleń, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2003, s. 81.
- M. Sidor-Rządowska: Rozwój na drabinie kompetencji, <http://kadry.nf.pl/News/2432/Rozwoj-na-drabinie-kompetencji> (02.02. 2013).

26. Jak nauczyć się przywództwa?

- M. Armstrong: Jak być lepszym menedżerem, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1997, s. 227.
- M. Bratnicki: Zarządzanie w przedsiębiorstwie. Podejście wielowymiarowe, Problemy Organizacji nr 3–4 1990, s. 216.
- A. P. Miller: How to Manage Human Resource in Organizations, Xulon Press, 2007, s.130 – przekład własny.
- J. Adair: Rozwijanie umiejętności przywódczych, ABC Wydawnictwo, Kraków 2007, s.95.
- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s.18–19.
- B.R. Kuc: Od zarządzania do przywództwa, Wydawnictwo Menedżerskie PTM, Warszawa 2006, s. 309.
- <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/sekcja-dossier/urodzeni-przywodcy,570,1> (08.08.2014).

27. Na czym polega samodoskonalenie?

- M. Pedler: Samodoskonalenie menedżerów [w:] D. M. Stewart (red.): Praktyka kierowania, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1994, s. 28.
- J. F. Bolt: Kształtowanie trójwymiarowych przywódców [w:] F. Hesselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1997, s.174–175.
- L. A. Boyce, S.J. Zaccaro, M. Z. Wisecarver: Propensity for self-development of leadership attributes: Understanding, predicting, and supporting performance of leader self-development, *The Leadership Quarterly* 21 (2010), s. 161 – przekład własny.
- B.R. Kuc: Od zarządzania do przywództwa, Wydawnictwo Menedżerskie PTM, Warszawa 2006, s. 316.
- P. Stalica; Tarcza dla organizacji, „Personel Plus” 8/2012, s. 27.
- J. Adair: Rozwijanie umiejętności przywódczych, ABC Wydawnictwo, Kraków 2007, s.79.
- D. Turek, A. Wojtczuk-Turek: Wybrane aspekty rozwijania kompetencji społeczno-psychologicznych menedżerów [w:] S. Kanarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s.171.

28. Jak wykorzystać model samodoskonalenia w rozwoju kompetencji przywódczych?

- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 82–87.

29. Jak wyznaczać cele rozwojowe?

- J. Tokar: Racjonalna organizacja czasu pracy menedżera [w:] I. Sobieraj, J. Broda, J. Rąb (red.): Świadek Petera Druckera, Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Nauki Polskiej, Zabrze 2007, s. 363.
- P. Dodd, D. Sundheim: Zarządzaj swoim czasem, MT Biznes, Warszawa 2009, s. 42–43.
- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 133, 142.
- Z. Pietrasiński: Atakowanie problemów, Nasza Księgarnia, Warszawa 1983, s. 185–186.
- L. Carroll: Przygody Alicji w krainie czarów. O tym co Alicja odkryła po drugiej stronie lustra, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1990, s. 61–62.

30. Jakie znaczenie dla procesu rozwoju ma samorealizacja?

- P.K. Oleś: Wprowadzenie do psychologii osobowości, Seria Wykłady z Psychologii, tom 11, Scholar, Warszawa 2005, s. 291, 296.
- T. Pszczołowski: Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław 1978, s. 217.
- J. Stoner (red.): Kierowanie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 1997, s. 365–366.
- W. Wilhelm: Uczyc się od przywódców przeszłości [w:] F. Hesselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1997, s. 223.

31. Jak szczebel zarządzania wpływa na zakres potrzebnych umiejętności?

- B. Mazurek-Kucharska: Kompetencje społeczne we współczesnej psychologii i teorii zarządzania. Przegląd wybranych podejść i problemów, [w:] S. Kanarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 80–81.
- M. Holstein-Beck: Jak być menedżerem? Centrum Informacji Menedżera, Warszawa 1995, s. 2–4.
- H. Koontz, H. Weihrich: Essentials of Management, Tata McGraw-Hill, 2006, s. 7 – przekład własny.

32. Dlaczego należy rozwijać inteligencję emocjonalną?

- M. Gliwny: Potrzeby pracownika XXI wieku, „Personel i Zarządzanie” 6/279 czerwiec 2013, s. 76–79.
- A. Wojtczuk-Turek: Badania nad kompetencjami menedżerów. Przegląd problemów i kierunków [w:] S. Konarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 99–101.

- D. Goleman: Inteligencja emocjonalna w praktyce, Media Rodzina of Poznań, Poznań 1997, s. 9–19.
- J. Penc: Kreatywne kierowanie, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2000, s.195.
- K. Markowski: umiejętność komunikowania się i wyrażania własnych uczuć a skuteczność menedżera [w:] E. Bojar (red.): Menedżer XXI wieku, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa Oddział Lublin, Lublin 2004, s. 75.
- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s.118–119.

33. Jakie umiejętności powinien rozwijać menedżer z aspiracjami przywódczymi?

- D.A. Whetten, K.S. Cameron, M. Woods: Developing management skills for Europe, Pearson Education, 2000, s. 28–508 – przekład własny.
- D. Goleman: Inteligencja emocjonalna w praktyce, Poznań, Media Rodzina 1999, s. 48.
- J. Alexander, M.S. Wilson: Przewodzenie ponad granicami kultur. Pięć niezbędnych umiejętności [w:] F. Hasselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Organizacja przyszłości, Business Press, Warszawa 1998, s. 323.
- P. Cardona, P. Garcia-Lombardia: Jak rozwijać kompetencje przywódcze, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s. 33

34. Dlaczego należy rozpocząć od rozwoju samoświadomości?

- D.A. Whetten, K.S. Cameron, M. Woods: Developing management skills for Europe, Pearson Education, 2000, s. 45–49 – przekład własny.
- A. Wojtczuk-Turek: Badania nad kompetencjami menedżerów. Przegląd problemów i kierunków [w:] S. Konarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s.100.
- J. Penc: Kreatywne kierowanie, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2000, s.196.
- A. Rakowska, A. Sitko- Lutek: Doskonalenie kompetencji menedżerskich, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 104.
- R. Grzębowski: Algorytm przywództwa. Wyłanianie liderów w organizacji, „Personel i Zarządzanie” 10(24)/2009, s. 49.
- B. Tracy: Jak przewodzą najlepsi liderzy, MT Biznes, Warszawa 2010, s. 41.

35. Co znaczy osiągnięcie wyższego poziomu samoświadomości?

- W. Bennis: On becoming leader, Warren Bennis Inc., Basic Books, New York 2003, s. 46–58 [w:] P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych, Difin, Warszawa 2011, s.74.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 75

36. Jak się uczyć, aby się nauczyć?

- L. Rae: Planowanie i projektowanie szkoleń, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2003, s.74–77.
- J. Adair: Rozwijanie umiejętności przywódczych, ABC Wolters Kluwer business, Kraków 2007, s. 96.
- R. Winkler: Uwarunkowania zachowań indywidualnych, [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s.21.
- M. Adamiec, B. Kozusznik: Zarządzanie zasobami ludzkimi, Aktor – Kreator – Inspirator, Wydawnictwo AKADE, Katowice 2000, s. 248.
- G. Bartkowiak: Orientacja nastawiona na rozwój i uczenie się osób zatrudnionych w organizacji, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1999, s. 16.
- E. Edersheim: Przesłanie Druckera. Zarządzanie oparte na wiedzy, MT Biznes, Warszawa 2009, s. 25.
- A. Rakowska: Kompetencje menedżerskie kadry kierowniczej we współczesnych organizacjach, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 237.

37. Jak świadomość stylu uczenia pomaga w rozwoju?

- A. Mumford, J. Gold: Management Development: Strategies for Action, CIPD Publishing, 2004, s. 97–98 – przekład własny.
- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 33–34.
- G. Nicholls: Developing teaching and learning in higher education, Routledge, 2002, s. 33–36 – przekład własny.
- J. Hayes, C.W. Allinson: Matching learning styles and instructional strategy. An application of the person – environment interaction paradigm, Perceptual and Motor Skills, 1993, s. 63–79 – przekład własny.

38. Co warto wiedzieć na temat szkoleń z zakresu przywództwa?

- J. Adair: Rozwijanie umiejętności przywódczych, ABC Wolters Kluwer business, Kraków 2007, s. 71–99.

39. Jak wybrać firmę szkoleniową, która wspomogę proces rozwoju kompetencji przywódczych?

- L. Rae: Planowanie i projektowanie szkoleń, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2003, s. 73.
- A. Rakowska, A. Sitko-Lutek: Doskonalenie kompetencji menedżerskich, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 93.

40. Jaką metodę doskonalenia kompetencji uznaje się za najskuteczniejszą?

- M. Bernard: Coaching and Mentoring: Enhancing Education, „Chief Learning Officer” Nov. 2005, vol. 4, Issue 11, pg.30–35.

- A. Rakowska: Kompetencje menedżerskie kadry kierowniczej we współczesnych organizacjach, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 226.
- D. Turek, A. Wojtczuk-Turek: Wybrane aspekty rozwijania kompetencji społeczno-psychologicznych menedżerów [w:] S. Kanarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 186.
- J. Penc: Menedżer w działaniu, tom II, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2003, s. 27–29.

41. Kiedy coaching będzie skuteczny?

- P.J. McKenna, D. H. Maister: Lider mocnych osobowości, Helion, Gliwice 2008, s. 88.
- A. Rakowska: Kompetencje menedżerskie kadry kierowniczej we współczesnych organizacjach, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 225–226.
- J. Flanagan: Fenomen coachingu, „Personel i Zarządzanie”, 5/278 maj 2013, s. 80–83.
- J. Krzystanek, A. Drzewiecki: Coach potrzebny od zaraz, „Personel i Zarządzanie” 10/175 październik 2004, s.106–109.

42. Dlaczego przywódcy powinni kształtować postawy proinnowacyjne?

- R. Drozdowski, A. Zakrzewska i inni, Wspieranie postaw proinnowacyjnych przez wzmacnianie kreatywności jednostki, PARP, Warszawa 2010, s. 20, 57, 64–67, 109.
- J. Tokar: Proinnowacyjne postawy przedsiębiorców sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w kreowaniu wartości dla klienta, [w:] W. Czakon, M. Wojewoda: Być, mieć czy władać?, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu 2013, t.49, nr 4, Wyd. WSB w Poznaniu, Poznań 2013, s. 442–444.
- D. Lewicka, Zarządzanie kapitałem ludzkim w polskich przedsiębiorstwach, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010, s. 249–250.

43. Które umiejętności komunikacyjne należy rozwijać w pierwszej kolejności?

- D. Carnegie: Jak zdobyć przyjaciół i zjednać sobie ludzi, Studio Emka, Warszawa 1995.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 74, 80–81.
- A. Potocki: Instrumenty komunikacji wewnętrznej w przedsiębiorstwie, Difin, Warszawa 2008, s. 40–42.
- U. Degen: Sztuka nawiązywania pierwszego kontaktu, GWP, Gdańsk 2005, s. 58–59.
- M. McKay, M. Davis, P. Fanning: Sztuka skutecznego porozumiewania się, GWP, Gdańsk 2005, s. 13.

- P. Thomson: Sposoby komunikacji interpersonalnej, Zysk i S-ka, Poznań 1998, s.13–14.

44. Jaka jest różnica między aktywnym słuchaniem a słyszeniem?

- P. Thomson: Sposoby komunikacji interpersonalnej, Zysk i S-ka, Poznań 1998, s.17–25.
- S.P. Robbins: Prawdy o kierowaniu ludźmi... i tylko prawdy, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 96–97.
- M. McKay, M. Davis, P. Fanning: Sztuka skutecznego porozumiewania się, GWP, Gdańsk 2005, s. 14–28.
- R. Winkler: Uwarunkowania zachowań indywidualnych, [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s.16–19.
- A. Potocki: Komunikowanie się jako instrument kształtowania pożądanych zachowań organizacyjnych, [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s. 59–66.
- Z. Nęcki: Negocjacje w biznesie, Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 1991, s. 82–84.

45. Który poziom słuchania powinien osiągnąć przywódca?

- P. Thomson: Sposoby komunikacji interpersonalnej, Zysk i S-ka, Poznań 1998, s.14–17.

46. Co podwładni chcą usłyszeć od przełożonego?

- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 91–92.
- J. Stoner, K. Blanchard, D. Zigarmi: Siła wizji, [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 19–20.
- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s. 126–128.

47. Kiedy ludzie podążą za tobą?

- R. St. Bokacki: Leadership Tool Box ludzki kontekst przywództwa, Kontekst HR Polska, Warszawa 2009, s. 17–20.
- J.C. Maxwell: Być liderem. Ponadczasowe zasady przewodzenia grupom i organizacjom, Wydawnictwo Medium, Konstancin-Jeziorna 2007, s. 20–36.
- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 20–21.

Poziom III

48. Jaki powinien być wizerunek przywódcy?

- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 30 i 37.

- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Przywództwo i jego wyzwania, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, s. 42.

49. Co na temat budowania wizerunku powinien wiedzieć przywódca?

- E. Sawczyn: Jak budować własny autorytet wśród pracowników? <http://www.irb.pl/wiedza-dla-biznesu/jak-budowac-wlasny-autorytet-wsrod-pracownikow-2/> (09.08.2014).
- G. Królik: Autoprezentacja, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Katowice 2004, s. 9.
- M. Sidor-Rządkowska: Mniej formalizmu, więcej rozmowy (1), „Personel i Zarządzanie” 10/175 październik 2004, s. 67–71.

50. Jak kształtować wizerunek wyglądem zewnętrznym?

- G. Królik: Autoprezentacja, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Katowice 2004, s. 27–29.
- <http://www.savoir-vivre.com.pl/> (12.06.2014).
- A. Binsztok: Kiedy kropla drąży skałę, czyli droga do mistrzostwa w komunikacji perswazyjnej, One Press, Gliwice 2013, s. 159.
- A. Potocki: Instrumenty komunikacji wewnętrznej w przedsiębiorstwie, Difin, Warszawa 2008, s. 59.
- M. McKay, M. Davis, P. Fanning: Sztuka skutecznego porozumiewania się, GWP, Gdańsk 2005, s. 59–64.
- P. Lenar: Sekrety skutecznej prezentacji multimedialnej, One Press, Gliwice 2008, s. 54.
- A.M. Sabath: Savoir-vivre w biznesie. Nowoczesne rady na miarę XXI wieku, Amber 2002, s. 27.

51. Jak kształtować wizerunek stosownym zachowaniem?

- <http://www.savoir-vivre.com.pl/> (01.08.2014).
- A.M. Sabath: Savoir-vivre w biznesie. Nowoczesne rady na miarę XXI wieku, Amber 2002, s. 17–23.
- B. Puczkowski: Komunikacja interpersonalna w biznesie, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2006, s. 38–64.
- P. Thomson: Sposoby komunikacji interpersonalnej, Zys i S-ka, Poznań 1998, s.130–133.

52. Jak kształtować wizerunek retoryką i techniką wypowiedzi?

- G. Królik: Autoprezentacja, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Katowice 2004, s. 15 i 25.
- P. Thomson: Sposoby komunikacji interpersonalnej, Zys i S-ka, Poznań 1998, s.143–147.
- Z. Koziański: Komunikacja w pracy zawodowej. Techniki skutecznej komunikacji werbalnej i niewerbalnej, s. 30, http://static.uni.lodz.pl/bkz93/eporadniki/Komunikacja_w_pracy_zawodowej.pdf (12.08.2014).

53. Jak wartości kształtują wizerunek przywódcy?

- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 49.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 76.

54. Jak budować wiarygodny przekaz?

- G. Królik: Autoprezentacja, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Katowice 2004, s.15–33.
- A. Potocki: Elementy komunikacji interpersonalnej w przedsiębiorstwie, [w:] A. Potocki, R. Winkler, A. Żbikowska: Komunikowanie w organizacjach gospodarczych, Difin, Warszawa 2011, s.70–80.
- F. Aronson, R. Wilson, R. Akert: Psychologia społeczna. Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1997, s.173.
- M. McKay, M. Davis, P. Fanning: Sztuka skutecznego porozumiewania się, GWP, Gdańsk 2005, s. 60–64.
- J. Stankiewicz: Komunikowanie się w organizacji, Wydawnictwo Astrum, Wrocław 1999, s. 94–95.

55. Jak zdobyć i utrzymać wizerunek wiarygodnego przywódcy?

- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 39, 42–46.
- <http://www.akademiaparp.gov.pl/pigulka-wiedzy/83/wiarygodnosc-to-wazny-element-twojego-wizerunku> (09.08.2014).

Poziom IV**56. Jak radzić sobie z kryzysem braku zaufania do przywódców?**

- M. Gliwny: Potrzeby pracownika XXI wieku, „Personel i Zarządzanie” 6/279 czerwiec 2013, s. 76–79.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 68–70.
- R. St. Bokacki: Leadership Tool Box ludzki kontekst przywództwa, Kontekst HR Polska, Warszawa 2009, s.19–20.
- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 21–32.
- P. Latak, W. Kosiorek: Kliemat organizacyjny (de)motywuje do działania, „Personel Plus” 10(47)2011, s. 56–62.
- B. Feder: Kiedy lider staje się przywódcą? Nowe źródła przywództwa, [w:] K. Kasianiuk (red.): Lider, manager, oportunist – współczesne koncepcje przywództwa, Centrum Kreowania Liderów S.A, Warszawa 2008, s.14–16.
- P.R. Scholtes: Podręcznik lidera. Jak doprowadzić do realizacji celów i zadań, OpexBooks.pl, Wrocław 2013, s. 46.

- W. Małota: Jak z menedżera stać się przywódcą? Poradnik dla menedżerów i coachów, Difin, Warszawa 2012, s. 37.

57. Jak zachęcić pracowników do samodoskonalenia?

- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 59–88.
- P. Cardona, P. Garcia-Lombardia: Jak rozwijać kompetencje przywódcze, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s. 66–69.

58. Jak przewidzieć zachowanie podwładnych?

- J. Tokar: Kompetencje, [w:] P. Weryński, D. Dolińska-Weryńska, J. Tokar: Zarządzanie innowacjami w sektorze MŚP, Difin Warszawa 2014, s. 115.
- S.P. Robbins: Zachowania w organizacji, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004, s. 63.
- H. Drummond: W pogoni za jakością, Total Quality Management, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1998, s. 24–25.
- Effective Leadership to Influence Motivation by Ujjal Bhattacharjee, http://humanlinks.ws/manres/articles/effective_leadership.htm (18.07.2014).
- G.C. Avery: Przywództwo w organizacji. Paradygmaty i studia przypadków, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s.129–131.

59. Jak wzbudzić zadowolenie z pracy?

- S.P. Robbins: Zachowania w organizacji, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004, s. 50–52.
- J.L. Heskett, L.A. Schlesinger: Liderzy kształtujący i utrwalający kulturę nastawioną na osiągnięcie wyników [w:] F. Hesselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1997, s.130–131.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 96–103.
- A. Randolph, K. Blanchard: Kluczem jest empowerment, [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 58.
- P. Berłowski, Rozwój w rękach pracownika czy szefa? „Personel i Zarządzanie” 2(263) luty 2012, s.16–19.
- S.P. Robbins: Prawdy o kierowaniu ludźmi... i tylko prawdy, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 42–43.

60. Jak zaangażować pracownika do działania?

- P.R. Scholtes: Podręcznik lidera. Jak doprowadzić do realizacji celów i zadań, OpexBooks.pl, Wrocław 2013, s. 40–45.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 59, 68–70.
- M. Matkowski: Nagradzanie pracowników zwykle nie działa, ThinkTank nr3[10], jesień 2011, s.109.

- M. Gliwny: Potrzeby pracownika XXI wieku, „Personel i Zarządzanie” 6/279 czerwiec 2013, s. 76–79.

61. Jak rozpoznać zdemotywowanego pracownika?

- A. Kubicka: Podcinanie skrzydeł, „Personel i Zarządzanie” 2/275 luty 2013, s.78–81.
- M. Wawrzyniak: Jak rozpoznać wypalenie zawodowe u pracownika i jak sobie z nim radzić?, „Personel i Zarządzanie” 6(255) czerwiec 2011, s. 66–68.
- P. Wachowiak: Profesjonalny menedżer. Umiejętność pełnienia ról kierowniczych, Difin, Warszawa 2002, s. 113–139.

62. Jak złapać „złodzieja czasu”?

- L.J. Seiwert: Jak organizować czas. Nowe wydanie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 21–24.
- P. Dodd, D. Sundheim: Zarządzaj swoim czasem. 25 sprawdzonych technik, MT Biznes, Warszawa 2009, s.77–118.
- Harvard Business Essentials: Zarządzanie czasem, MT Biznes, Warszawa 2006, s. 69–98.
- E. Krok: Jak walczyć ze „złodziejami czasu”, Personel i Zarządzanie 10 (175) październik 2004, s. 94–97.

63. Jak efektywnie „zarządzać czasem pracy”?

- S. Covey, A.R. Merrill, R.R. Merrill: Najpierw rzeczy najważniejsze. Naucz się określać priorytety i skutecznie zarządzać czasem, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2005, 234–237, 246–249.
- L.J.Seiwert: Zarządzanie czasem. Bądź panem własnego czasu, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2005, s.107–117, 131–132.
- L.J. Seiwert: Jak organizować czas. Nowe wydanie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 36, 41–56, 73–76.
- P. Dodd, D. Sundheim: Zarządzaj swoim czasem. 25 sprawdzonych technik, MT Biznes, Warszawa 2009, s. 31–56.

64. Jak wykorzystać wiedzę o typach temperamentu w zarządzaniu zespołem?

- F. Littauer: Osobowość Plus. Jak zrozumieć innych przez zrozumienia siebie, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1994, s. 10–22.
- F. Littauer, M. Littauer: Układanka osobowości. Czyli jak efektywnie współpracować, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1996, s. 214–218.

65. Jak rozpoznać poszczególne typy temperamentu?

- R. Winkler: Uwarunkowania zachowań indywidualnych, [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s. 16–19.
- G. Dietrich: Typologia osobowości, czyli kilka słów o cholerykach i innych temperamentach, Helion, Gliwice 2009, s. 11.

- F. Littauer: Osobowość Plus. Jak zrozumieć innych przez zrozumienia siebie, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1994, s. 23–94.
- 66. Jak radzić sobie z konfliktami wynikającymi z różnic temperamentalnych?**
 - F. Littauer: Osobowość Plus. Jak zrozumieć innych przez zrozumienia siebie, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1994, s. 95–160.
- 67. Jak dopasować sposób komunikacji do poszczególnych typów temperamentu?**
 - M. Skalski, M. Gawrońska: Style elastyczne i efektywne, „Personel i Zarządzanie” 10 (175) październik 2004, s. 58–64.
 - P. Wachowiak: Profesjonalny menedżer. Umiejętność pełnienia ról kierowniczych, Difin, Warszawa 2002, s. 77–81.
- 68. Jakie zadania przydzielać sangwinikom?**
 - F. Littauer, M. Littauer: Układanka osobowości. Czyli jak efektywnie współpracować, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1996, s. 29–36, 65–74.
- 69. Jakie zadania przydzielać cholerykom?**
 - F. Littauer, M. Littauer: Układanka osobowości. Czyli jak efektywnie współpracować, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1996, s. 45–50, 85–94.
- 70. Jakie zadania przydzielać melancholikom?**
 - F. Littauer, M. Littauer: Układanka osobowości. Czyli jak efektywnie współpracować, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1996, s. 37–44, 75–84.
- 71. Jakie zadania przydzielać flegmatykom?**
 - F. Littauer, M. Littauer: Układanka osobowości. Czyli jak efektywnie współpracować, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1996, s. 51–58, 95–108.
- 72. Jak motywować w oparciu o identyfikację poszczególnych typów temperamentu?**
 - T. Stodolny: Kierowanie determinowane osobowością www.polkadr.com.pl/index.php?dzial=prasa&prasa=wyswietl&id=36 (19.07.2014).
 - F. Littauer, M. Littauer: Układanka osobowości. Czyli jak efektywnie współpracować, Oficyna Wydawnicza Logos, Warszawa 1996, s. 135–156.
- 73. Jak postępować z pracownikami na różnym poziomie motywacji i kompetencji?**
 - J. Stoner (red.): Kierowanie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 1997, s. 398–400.
 - K. Blanchard, M. Blanchard i inni: Przywództwo sytuacyjne SLII: koncepcja integrująca [w:] K. Blanchard: Przywództwo wyższego stopnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 75–85.

74. Jak radzić sobie z oporem wobec zmian?

- B. Kożusznik, M. Adamiec: Zarządzanie sobą, Wydawnictwo: Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny, Gliwice 1998, s. 139–143.
- S.P. Robbins: Prawdy o kierowaniu ludźmi... i tylko prawdy, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 150–159.
- R. Winkler: Zmiana i doskonalenie organizacji, [w:] A. Potocki (red.): Zachowania organizacyjne. Wybrane zagadnienia, Difin, Warszawa 2005, s. 301–309.

75. Jak kreować zaufanie oparte na dialogu?

- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 74, 79–80.
- S.P. Robbins: Prawdy o kierowaniu ludźmi... i tylko prawdy, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 70–72.

76. Jak dbać o jakość komunikacji z podwładnymi?

- P. Wachowiak: Profesjonalny menedżer. Umiejętność pełnienia ról kierowniczych, Difin, Warszawa 2002, s. 72–76, 99.
- A. Potocki: Instrumenty komunikacji wewnętrznej w przedsiębiorstwie, Difin, Warszawa 2008, s. 42–44.
- M. Davis, K. Paleg, P. Fanning: Jak usprawnić komunikatywność? Trening, Helion, Gliwice 2007, s. 21–22.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 249–253.
- J. Penc: Menedżer w działaniu, tom II, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2003, s. 150–156.

77. Jak udzielać informacji zwrotnej?

- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 81.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 242–248.
- S.P. Robbins: Prawdy o kierowaniu ludźmi... i tylko prawdy, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 55–56.
- O. Rzycka: Menedżer coachem, Oficyna Wolters Kluwer business, Wydanie II, Warszawa 2012, s. 292–233.

78. Jak wystrzegać się błędów poznawczych?

- M. Sidor-Rządkowska: Mniej formalizmu, więcej rozmowy (1), „Personel i Zarządzanie” 10/175 październik 2004, s. 67–71.
- W.G. Stephan, C.W. Stephan: Wywieranie wpływu przez grupy. Psychologia relacji, GWP, Gdańsk 2003, s. 16.
- J. Tokar: Kompetencje [w:] P. Weryński, D. Dolińska-Weryńska, J. Tokar: Zarządzanie innowacjami w sektorze MŚP, Difin, Warszawa 2014, s. 130–131.

79. Jak z grupy stworzyć zespół?

- S.P. Robbins S.P.: Zachowania w organizacji, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004, s. 168, 172.
- P. Hartley: Komunikacja w grupie, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2000, s. 69–72.
- S.E. Kohn, V.D. O'Connell: 6 nawyków wydajnego zespołu, One Press, Gliwice 2008, s. 37–46.
- N. Stevenson: Motywowanie pracowników. Praktyczny poradnik dla tych co nie lubią tracić czasu, Liber, Warszawa 2002, s. 49–52.

80. Jak sprostać oczekiwaniom zespołu na różnych etapach jego rozwoju?

- M. Kwarciak: Jak optymalnie dostosować swój styl kierowania do poziomu rozwoju zespołu, „Personel i Zarządzanie” 10(175) październik 2004, s. 86–88.
- S.E. Kohn, V.D. O'Connell: 6 nawyków wydajnego zespołu, One Press, Gliwice 2008, s. 51–60.
- L. Kanarski: Przywództwo we współczesnych organizacjach, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2005, s. 59–63.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 56–64.
- P. Hartley: Komunikacja w grupie, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2000, s. 68–84.

81. Jak dbać o motywację zespołu?

- P. Wachowiak: Profesjonalny menedżer. Umiejętność pełnienia ról kierowniczych, Difin, Warszawa 2002, s. 130–139.
- N. Stevenson: Motywowanie pracowników. Praktyczny poradnik dla tych co nie lubią tracić czasu, Liber, Warszawa 2002, s. 47–60.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 52–55.

82. Jak wykorzystać wiedzę o rolach grupowych w zarządzaniu zespołem?

- R.M. Belbin: Twoja rola w zespole, GWP, Gdańsk 2003, s. 36–38, 76–80.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 61–63.
- B. Kożusznik: Psychologia zespołu pracowniczego, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1998, s. 118–119.
- P. Hartley: Komunikacja w grupie, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2000, s. 138–145.

83. Jak kształtować i utrwalać kulturę nastawioną na osiągnięcie wyników?

- J.L. Heskett, L.A. Schlesinger: Liderzy kształtujący i utrwalający kulturę nastawioną na osiągnięcia [w:] F. Hesselbein, M. Goldsmith, R. Beckhard (red.): Lider przyszłości, Business Press, Warszawa 1997, s. 127–134.

- R.W. Griffin: Podstawy zarządzania organizacjami; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 117.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s. 60.

Poziom V

84. Czy menedżerowie się samodoskonalą?

- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 157–165, 191–192.

85. Jakich wartości, cech osobowości lub cech charakterystycznych oczekujemy od przełożonych?

- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Wiarygodność – Jak ją zdobyć i utrzymać, One Press, Gliwice 2012, s. 21–32.

86. Jakie umiejętności najczęściej rozwijają menedżerowie?

- D. Goleman: Inteligencja emocjonalna w praktyce, Poznań, Media Rodzina 1999, s. 58.
- A. Wojtczuk-Turek: Badania nad kompetencjami menedżerów. Przegląd problemów i kierunków [w:] S. Konarski (red.): Kompetencje społeczno-psychologiczne ekonomistów i menedżerów, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 101.
- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 114–115, 165, 191–192.
- Badania z mojej niepublikowanej rozprawy doktorskiej pt. „Proces samodoskonalenia menedżerów a przywództwo organizacyjne w praktyce”.

87. Jakie umiejętności powinny być najczęściej rozwijane przez menedżerów?

- Przedstawiono wyniki badań Katarzyny Nizińskiej: Co doskonalić by lepiej przewodzić, <http://www.irb.pl/wiedza-dla-biznesu/co-doskonalic-by-lepiej-przewodzcic/> (03.08.2014).

88. Czy menedżerowie czytają literaturę fachową?

- Badania z mojej niepublikowanej rozprawy doktorskiej pt. „Proces samodoskonalenia menedżerów a przywództwo organizacyjne w praktyce”.
- A. Rakowska, A. Sitko-Lutek: Doskonalenie kompetencji menedżerskich, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s.77–87.

89. Jakie są najczęstsze motywy podejmowania działań rozwojowych?

- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 170.
- Badania własne.

90. Jak menedżerowie dbają o rozwój podwładnych?

- P. Berłowski, Rozwój w rękach pracownika czy szefa? „Personel i Zarządzanie” 2(263) luty 2012, s. 16–19. Wraz z komentarzami: A. Borczyk, W. Moszyńskiego.
- Badania z mojej niepublikowanej rozprawy doktorskiej pt. „Proces samodoskonalenia menedżerów a przywództwo organizacyjne w praktyce”.

91. Jakie metody doskonalenia kompetencji uznawane są przez menedżerów za najskuteczniejsze?

- J. Tokar: Samodoskonalenie menedżerów – rozwój kompetencji przywódczych, Difin, Warszawa 2013, s. 172–173, 180–181.
- J. Stankiewicz, H. Bortnowska: Permanentne doskonalenie kompetencji kluczowych pracowników szansą na rozwój organizacji [w:] S. Witkowski, T. Listwan (red.): Kompetencje a sukces zarządzania organizacją, Difin, Warszawa 2008, s. 492–493.
- A. Rakowska: Kompetencje menedżerskie kadry kierowniczej we współczesnych organizacjach, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 226–228.

Poziom VI**92. Czego o przywództwie uczy nas Fryderyk Wielki?**

- C. Clausewitz: O wojnie, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1958, s. 145–148.
- B.R. Kuc: Od zarządzania do przywództwa, Wydawnictwo Menedżerskie PTM, Warszawa 2006, s. 37–39.
- J.M. Kouzes, B.Z. Posner: Przywództwo i jego wyzwania, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, s. 32–33.

93. Dlaczego czasem warto być na linii frontu?

- P. Cardona, P. Garcia-Lombardia: Jak rozwijać kompetencje przywódcze, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s. 21.
- B. Dobiegała-Korona, Strategie innowacji w budowie kapitału klienta, [w:] B. Dobiegała-Korona, T. Doligalski (red.): Zarządzanie wartością klienta. Pomiar i strategie, Poltext, Warszawa 2010, s. 238.
- P. Dzikowski: Przywództwo w organizacjach gospodarczych w warunkach polskich, Difin, Warszawa 2011, s.131.
- W. Żółcińska: Cenne spotkania z klientem [w:] CIO Magazyn Dyrektorów IT 3/2012, s. 50–52.

94. Jak rozwijać innowacyjność na miarę S. Jobsa?

- P.F. Drucker, Discipline of Innovation, „Harvard Business Review” August 2002, [online], dostępny w Internecie: http://mis.postech.ac.kr/class/MEIE780_

AdvMIS/2012%20paper/Part1%20%28Pack1-3%29/01_intro/1-2%29%20The%20Discipline%20of%20Innovation.pdf, (18.08.2014).

- Jak rozwijać innowacyjność swoją i firmy. Wywiad z Z. Halem i B. Gregersenem, przeprowadził Sergiusz Prokurat, redaktor HBRP. http://www.hbrp.pl/redakcja_poleca.php?id=857 (29.01.2014).
- M. Gliwny: Potrzeby pracownika XXI wieku, „Personel i Zarządzanie” 6/279 czerwiec 2013, s76-79.
- R.K.C. Ryan: Rozwój zdolności przywódczych, Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 33.

95. Na jakich filarach opiera się dziś świadome przywództwo?

- R. Jasiński: Obudź w sobie lidera. Jak przejąć kontrolę nad życiem i odnieść sukces, One Press, Gliwice 2012.
- <http://www.robertjasinski.pl/o-wyjatkowej-rol-dzialow-hr-w-kszaltowaniu-kultury-przywodztwa-osobistego.html> (30.07.2014).

96. Kto kogo oszukał?

- Przykład zaczerpnięty z własnych doświadczeń.
- A. Niemczyk, W. Grzesik, A. Niemczyk: Książka dla skutecznych szefów, Helion, Gliwice 2008, s. 348–349.

97. Kiedy siewców brak?

- Przykład zaczerpnięty z własnych doświadczeń.

98. Jak okiełznać szefa sangwinika?

- Przykład zaczerpnięty z własnych doświadczeń.

99. Dlaczego schematyzm myślenia może być niebezpieczny?

- Przykład zaczerpnięty z własnych doświadczeń.
- A. Niemczyk, W. Grzesik, A. Niemczyk: Książka dla skutecznych szefów, Helion, Gliwice 2008, s. 374–378.
- <http://godne-polecenia.pl/dlaczego-myslimy-schematycznie-zagadka-dla-osob-z-wyobraznia.html> (17.08.2014).
- Z. Dolata: Jak walczyć ze schematami myślowymi podwładnych?, „Personel i Zarządzanie”, 7(292) lipiec 2014, s. 66–68.

Pytanie 100: Czy jesteś przywódcą?

- M. Williams: Mistrzowskie przywództwo, Wolters Kluwer business, Kraków 2009, s. 60, 238–239.

Chwila dla siebie

- B. Tracy: Jak przewodzą najlepsi liderzy, MT Biznes, Warszawa 2010 s. 33–44.